

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobkyně **JUDr. K. T.**, proti žalovanému **Finančnímu ředitelství v Brně**, se sídlem Brno, nám. Svobody 4, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně, ze dne 30. 8. 2012, č. j. 29 Af 37/2012 – 94, o návrhu žalobkyně na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti žalobkyně **se p ř i z n á v á** odkladný účinek ve vztahu k usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 8. 2012, č. j. 29 Af 37/2012 – 94. Až do skončení řízení před Nejvyšším správním soudem se tak pozastavují účinky rozhodnutí Finančního úřadu v Ivančicích ze dne 4. 3. 2011, č. j. 10826/11/294971700870, ve spojení s rozhodnutím žalovaného ze dne 30. 11. 2011, č. j. 14849/11-0100-702516.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 30. 11. 2011, č. j. 14849/11-0100-702516 bylo zamítnuto odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Finančního úřadu v Ivančicích ze dne 4. 3. 2011, č. j. 10826/11/294971700870, jímž byla podle ust. § 147 a § 139 odst. 1 a § 90 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „daňový řád“), žalobkyni vyměřena daň z přidané hodnoty za zdaňovací období 4. čtvrtletí roku 2007 ve výši vlastní daňové povinnosti 6 176 127 Kč, a prvoinstanční rozhodnutí bylo potvrzeno.

Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu, která byla usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 30. 8. 2012, č. j. 29 Af 37/2012 – 94, odmítnuta pro opožděnost podle § 46 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) brojí proti rozsudku krajského soudu kasační stížností; v jejím doplnění pak požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s., a to jak k přezkoumávanému rozhodnutí Krajského soudu v Brně, tak i ke správnímu rozhodnutí, k jehož přezkumu se řízení před krajským soudem vedlo. Tento svůj požadavek zdůvodnila odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2012 (správně 6. 12. 2005 pozn. NSS), č. j. 2 Afs 77/2005 – 96.

Stěžovatelka tento svůj návrh odůvodnila zejména tím, že v řízeních vedených před Krajským soudem v Brně pod sp. zn. 29 Af 86/2012 a sp. zn. 29 Af 84/2012, tento soud přiznal odkladný účinek jejím žalobám, podaným proti dalším rozhodnutím žalovaného, a to usneseními ze dne 15. 10. 2012, č. j. 29 Af 86/2012 – 124 a č. j. 29 Af 84/2012 – 72, které v kopíích doložila.

Odkázala zejména na argumentaci, kterou uplatnila v návrzích na přiznání odkladného účinku žalobám v těchto řízeních. Poukázala na finanční nouzi, ve které se ocitla v důsledku rozhodnutí České advokátní komory (dále jen „ČAK“) ze dne 14. 2. 2011, č. j. P 16/08, kterým došlo k pozastavení výkonu její advokátní činnosti s účinností od 18. 5. 2011 do 25. 10. 2011 (v souvislosti s podáním obžaloby v trestní věci vedené proti stěžovatelce a jejímu manželovi), a následně i k jejímu vyškrtnutí ze seznamu advokátů rozhodnutím ČAK ze dne 12. 3. 2012, č. j. P 31/11, s účinností k 9. 7. 2011. Od 26. 7. 2012, až doposud, je stěžovatelka v pracovní neschopnosti, a protože jí byl znemožněn výkon profese, který byl dlouhodobě zdrojem jejich příjmů, je nucena žít pouze z úspor, jež činí necelých 100 000 Kč (doložila výpisy z účtů, které vykazují téměř nulový obrát). Stěžovatelka dále konstatovala, že byla nucena prodat svůj movitý majetek (zařízení pivovaru), avšak ani tato částka nestačila k úhradě jejích dluhů. Nemovitý majetek v jejím vlastnictví pak nemůže být zpeněžen, a to s ohledem na věcná práva a výkony rozhodnutí, kterými je zatížen. Závěrem doplnila, že pohledávku ve výši 35 029 680 Kč, která jí byla přiznána pod č. 26 v konkurzním řízení vedeném se společností G&C Pacific Niue Ltd., v současnosti nelze kapitalizovat, vzhledem ke stavu konkurzního řízení s mezinárodním prvkem.

Z výše uvedeného stěžovatelka dovodila, že i v řízení o kasační stížnosti jsou dány důvody pro přiznání odkladného účinku, neboť zdejší soud by měl postupovat *per analogiam* v souladu s právním názorem vyjádřeným ve výše uvedených usneseních Krajského soudu v Brně. Stěžovatelka tedy zdůraznila, že naplnila podmínky předpokládané v § 73 odst. 2 s. ř. s. pro přiznání odkladného účinku, tj. že výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro ni znamenaly nenahraditelnou újmu a podotkla, že přiznání odkladného účinku se nedotkne nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob a není ani v rozporu s veřejným zájmem.

Žalovaný ve vyjádření k návrhu stěžovatelky uvedl, že dle jeho názoru podmínky pro přiznání odkladného účinku splněny nejsou. Poukázal zejména na to, že stěžovatelce fakticky žádná újma nehrozí, neboť zjištěný majetek je již postižen výkonem jiných rozhodnutí, na účtech stěžovatelky se finanční prostředky nenachází, tj. výkon příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb nepřichází v úvahu; stěžovatelka není ani zaměstnaná, a tak nepřipadá v úvahu ani exekuce srážkami ze mzdy. Konečně, zřejmé není ani to, kde by se měly nacházet stěžovatelkou zmiňované úspory a že by jí tak hrozilo, že správce daně nalezne vhodný majetek pro provedení exekuce. Jedinou reálnou možností získání finančních prostředků k úhradě daňového nedoplatku se tak dle žalovaného jeví prostředky, které stěžovatelka v budoucnu pravděpodobně získá uspokojením svých pohledávek v insolvenčním řízení. Pokud však v době, kdy po zpeněžení majetkové podstaty úpadce G&C Pacific Niue Ltd. bude mít stěžovatelka, jako věřitelka, nárok na plnění, nebude správní rozhodnutí vykonatelné, podstatně se tím sníží, či dokonce znemožní, šance správního orgánu na úhradu daňového nedoplatku, v důsledku čehož se stane nedobytným (s ohledem na tvrzené majetkové poměry stěžovatelky) a s vysokou pravděpodobností tak nebude moci být naplněn cíl správy daní. Žalovaný v důsledku výše uvedeného navrhl, aby Nejvyšší správní soud odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznal.

Nejvyšší správní soud po zvážení argumentů stěžovatelky dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 73 odst. 2 s. ř. s. jsou naplněny.

Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. může soud přiznat žalobě odkladný účinek, *jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem*. Ve smyslu § 107 s. ř. s. uvedené podmínky platí přiměřeně i pro odkladný účinek kasační stížnosti.

Žádost o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být dostatečně individualizovaná a podepřená konkrétními důkazy (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2012, č. j. 8 As 65/2011 – 74; všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Od stěžovatelky, jakožto žadatelky o přiznání odkladného účinku, se proto především očekává dostatečně konkrétní a individualizované tvrzení o tom, že jí v důsledku napadeného rozhodnutí *vznikne nepoměrně větší újma, než jiným osobám*, budou-li právní důsledky takového rozhodnutí sistovány, a vysvětlení, v čem spočívá tato újma a její rozsah. Vylíčení podstatných skutečností o *nepoměrně větší újmě* musí svědčit o tom, že negativní následek, jehož se stěžovatelka v souvislosti s napadeným usnesením krajského soudu obává, by pro ni byl zásadním zásahem. Nejvyšší správní soud přitom (v souladu s dispositivní zásadou, jíž je řízení ve správním soudnictví ovládáno) není povinen, ani oprávněn, v daném ohledu nahrazovat činnost stěžovatelky a možný vznik újmy na její straně jakkoli dovozovat či dohledávat například ze soudního nebo správního spisu. Kromě toho na stěžovatelce spočívá též důkazní břemeno ke svým tvrzením. Unesení důkazního břemena po stěžovatelce vyžaduje, aby tvrzení, kterými odůvodňuje návrh na přiznání odkladného účinku, také řádně doložila.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatelka dostatečně konkrétním a individualizovaným způsobem tvrdila, že by výkon platebního výměru na částku 6 176 127 Kč pro ni znamenal závažnou a reálnou újmu a to vzhledem k tíživé ekonomické situaci, do které se dostala řadou okolností, počínajíc trestním stíháním, přes pozastavení výkonu advokátní činnosti, až po její vyškrtnutí z advokátní komory, čímž přišla o relevantní zdroj svých příjmů. Ve svém návrhu též uvedla, že toho času je práce neschopná a své potřeby hradí pouze z úspor, jež činí necelých 100 000 Kč. Tato svá tvrzení doložila též rozhodnutím ČAK o vyškrtnutí ze seznamu advokátů, či výpisem z účtu za období od 26. 3. 2011 do 30. 6. 2012; částky a obraty v něm uvedené jsou v poměru k výši daňového nedoplatku pouze nepatrné hodnoty (zůstatek k 30. 6. 2012 představoval částku cca 4000 Kč). Argumenty žalovaného, podtrhující nepříznivou finanční situaci stěžovatelky (nemožnost exekuce téměř žádným ze zákonných způsobů), závěry zdejšího soudu pouze podporují. K zamítnutí návrhu stěžovatelky automaticky nevede ani povědomost soudu o pohledávce stěžovatelky vůči společnosti G&C Pacific Niue Ltd., ve výši 35 029 680 Kč, neboť, jak to plyne ze stěžovatelčina návrhu i z vyjádření žalovaného, stěžovatelka nemá v důsledku prohlášení konkursu na jejího dlužníka možnost s těmito prostředky prozatím disponovat, a stejně tak není zřejmé ani to, zda a do jaké výše bude tato její pohledávka uspokojena. Soud také připomíná, že z ustanovení § 73 odst. 5 s. ř. s. plyne, že soud i bez návrhu může usnesení o přiznání odkladného účinku zrušit, ukáže-li se, že pro jeho přiznání nebyly důvody, nebo že tyto v mezidobí odpadly (zde případné následné uspokojení stěžovatelky z konkursu). Proto, vzhledem k uvedenému, má zdejší soud za to, že z tvrzení stěžovatelky, a z jí předložených podkladů bylo dostatečně prokázáno, že by jí výkonem nebo jinými právními následky rozhodnutí, za situace, kdy je toho času práce neschopná a výkon její hlavní ekonomické činnosti (advokacie) jí byl znemožněn vyškrtnutím ze seznamu advokátů, mohla reálně vzniknout závažná újma.

Dalším nutným krokem pro posouzení možnosti přiznání odkladného účinku je poměření hrozící újmy, která může vzniknout stěžovatelce, s újmu, která by přiznáním odkladného účinku mohla vzniknout jiným osobám. Nejvyšší správní soud v této věci neshledal, že by odkladným účinkem kasační stížnosti mohla vzniknout třetím osobám újma nepoměrně větší, než újma, jež hrozí stěžovatelce v případě nepřiznání odkladného účinku. Jediným subjektem, kterého se přiznání odkladného účinku na určitou dobu dotkne, bude stát, neboť tomu bude přiznáním odkladného účinku po dobu jeho trvání dočasně odepřeno právo činit kroky, vedoucí k inkasování vyměřené daně. Uvedená částka daně však v souhrnu celkových příjmů státu nepředstavuje tak zásadní položku, která by mohla jakkoli ohrozit jeho fungování.

Nejvyšší správní soud na závěr posuzoval, zda by přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti nebylo v rozporu s důležitým veřejným zájmem, přičemž žádný takový rozpor neshledal. Zdejší soud sice připouští, že zájem státu na výběru daní představuje zákonem předpokládaný důležitý veřejný zájem, nicméně má též za to, že samotné odložení možnosti inkasovat vyměřenou daň takovou hrozbou pro veřejný zájem, samo osobě, nepředstavuje. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti dojde pouze k odložení vykonatelnosti správního rozhodnutí do doby, než Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodne. Stěžovatelka tak po určitou dobu nebude muset doměřenou daň zaplatit, avšak bude k tomu povinna v případě neúspěšnosti kasační stížnosti. Veřejný zájem na vybírání daní tak ohrožen není, neboť jejich výběr bude pouze odložen a nikoli znemožněn; navíc nelze předem vyloučit, že bude kasační stížnosti vyhověno. Přiznání odkladného účinku se tak důležitého veřejného zájmu žádným způsobem nedotkne a zdejší soud proto neshledal důvod, který by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti vylučoval.

Nejvyšší správní soud se následně musel zabývat i otázkou dosahu povoleného odkladného účinku kasační stížnosti. Tato otázka je pod vlivem konstantní judikatury vykládána tak, že „*odkladný účinek podle § 107 soudního řádu správního může být v řízení o kasační stížnosti přiznán a působit nejen ve vztahu k přezkoumávanému rozhodnutí krajského soudu (či jeho části), ale i přímo ve vztahu ke správnímu rozhodnutí (či jeho části), k jehož přezkumu se dotýčné řízení před krajským soudem vedlo.*“ (usnesení zdejšího soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 2 Afs 77/2005 - 96, publ. pod č. 786/2006 Sb. NSS). Z tohoto rozhodnutí se mj. podává, že i když je řízení o kasační stížnosti z procesního hlediska řízením o mimořádném opravném prostředku proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu a přezkoumává se v něm právě toto rozhodnutí, skutečným ohniskem přezkumu zákonnosti je i v tomto řízení rozhodnutí správního orgánu napadené správní žalobou. V určitých případech by při úzkém pojetí odkladného účinku (tedy pouze ve vztahu k rozhodnutí krajského soudu) docházelo k absurdním důsledkům: „*[v] případě, že by krajský soud žalobu žalobce proti rozhodnutí správního orgánu, jež mu ukládá např. zaplatit určitou peněžitou částku státu, zamítl nebo odmítl a žalobce proti rozhodnutí krajského soudu podal kasační stížnost, nemohlo by úzké pojetí odkladných účinků kasační stížnosti (...) nikdy vést k odložení platební povinnosti žalobce (stěžovatele) po dobu řízení o kasační stížnosti, třebaže by tu jinak materiální podmínky odkladného účinku (...) byly dány.*“ V souladu s těmito závěry v daném případě přiznání odkladného účinku musí spočívat ve vyloučení hrozby výkonu platebního výměru, neboť ten je jediným vykonatelným rozhodnutím, jehož výkon by mohl stěžovatelku ohrozit. Je třeba vycházet z toho, že odvolání proti tomuto výměru nemá, podle § 109 odst. 5 daňového řádu, odkladný účinek (tudíž zamítavé rozhodnutí žalovaného má vliv jen na jeho právní moc a nikoliv na jeho vykonatelnost), stejně tak ze zákona nemá odkladný účinek ani žaloba podaná proti odvolacímu rozhodnutí žalovaného (§ 73 odst. 1 s. ř. s.).

Vzhledem k uvedenému soud vymezil rozsah odkladného účinku kasační stížnosti ve vztahu k napadenému usnesení krajského soudu tak, že jeho přiznáním se pozastavují až do skončení řízení před Nejvyšším správním soudem účinky rozhodnutí Finančního úřadu v Ivančicích ze dne 4. 3. 2011, č. j. 10826/11/294971700870, ve spojení s rozhodnutím žalovaného ze dne 30. 11. 2011, č. j. 14849/11-0100-702516.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. prosince 2012

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu